

Да ли ће Европа добити још једну државу – независну Шкотску?

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 16 фебруар 2012 17:14

Делови Хадријановог зида још увек почивају на граници Шкотске. Да ли ће између Енглеске и Шкотске бити подигнут нови Хадријанов зид, остаје да видимо на јесен 2014.

[1]

године када ће бити расписан референдум о независности актуелног дела Велике Британије и Уједињеног Краљевства. Шкотска поседује богату историјску традицију која сеже све до првих писаних трагова који датирају из првог века н.е. када су Римљани извршили инвазију на Британска острва.

[2]

Они међутим нису успели да покоре северна племена која су насељавала земљу северно од зида коју су Римљани називали Каледонијом. Каледонију су насељавали Пикти које су Римљани именовали на основу латинске речи "piclus" која значи обојено јер су припадници северних племена бојили своја тела. У 5. веку Келти из Ирске који се називају Шкотима насељавају се северно од града Клајда. Ово је веома битно јер данашњи Шкоти свој идентитет базирају осим на презбетеријанској цркви и на свом келтском пореклу и језику старих Келта који се назива Гелик "Gaelic". Данас се Гелик употребљава као име не само за језичку већ и културну традицију коју Шкоти такође одвајају од британске традиције односно енглеског културно-историјског наслеђа и то са пуним правом. Шкоти су већ били хришћани када су напустили Ирску и преобратили су локалне Пикте у хришћанство. У 9. веку краљ Шкотске Кенет Мекалпин придодео је краљевство Пикта свом краљевству тако да је ова земља у 10. веку постала позната као Шкотска.

Када је 1290. год. умрла наследница трона Маргарет јавило се тринаесторо претендента који су полагали право на круну. Битно је да је енглески краљ Едвард први прокламовао Џона де Балиола као краља Шкотске, али када му се обратио за помоћ у рату против Француске шкотски краљ је склопио савез са Французима који је трајао 260 година. Едвард је прешао границу 1296. и извршио инвазију на Шкотску када је и заробио Џона де Балиола након чега проглашава себе краљем Шкотске. Предвођени

Да ли ће Европа добити још једну државу – независну Шкотску?

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 16 фебруар 2012 17:14

својим националним херојем Вилијамом Валасом, Шкоти побеђују Енглеze код Стирлинга 1297. у склопу првог рата за независност Шкотске.

Међутим, Шкоти су претрпели велики пораз код Фалкирка 1298. [3] али су упркос томе наставили да се боре за независност предвођени Робертом Брусом. Едвард Други је 1314. однео још једну победу над Шкотима код Банокбурна, што је била и последња битка у првом рату за независност. Едвард Трећи је 1328. формално признао независност Шкотске. Након тога, у касном средњем веку шкотску историју су обележили сукоби између слабих краљева и јаких племића, при чему су се наставиле пограничне борбе са Енглеском. У шеснаестом веку наставили су се сукоби између краљева Шкотске и Енглеске, при чему ћемо поменути најважнији сукоб код Солвеј Моса [4]

који је својим исходом представљао велико понижење за шкотску армију и њеног краља Џејмса Петог који је убрзо умро након овог понижавајућег пораза.

Мери Стјуарт, у то време малолетна, преузела је престо када је протестантска реформација прохујала Европом. Шкотска је тада још увек била римокатоличка земља али је реформација довела до великих промена у шкотској религији. Шкотски парламент је под утицајем Џона Нокса, једног од следбеника Џона Калвина, једног од вођа реформације 1560. усвојио декрет о основи религије у Шкотској када је установљена шкотска црква на основама презбитеријанства које је усвојило многе теолошке аспекте протестантизма. Поменута религија има највише следбеника у Шкотској јер се 42% популације сматра припадницима презбитеријанске цркве односно протестантске цркве у основи која је допринела формирању шкотског идентитета [5]. Римокатолика је око 16% и они су следбеници шкотске цркве пре периода реформације.

Да ли ће Европа добити још једну државу – независну Шкотску?

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 16 фебруар 2012 17:14

Шкотска црква се назива “Кирк“ или на гелику: „*Eaglais na h-Alba*“ . Законом о Унији о коме ће касније још бити речи, 1707. год. презбетеријанска црква је потврђена као званична црквена власт у Шкотској. Ово је допринело подели у шкотском друштву између католика и протестаната, али су и поделе унутар саме презбетеријанске цркве биле исто тако оштре. Закон о Унији је обезбедио одвојени религијски систем од англиканства у Енглеској тако да је припадност презбетеријанској цркви заправо значила бити Шкот.

[\[6\]](#)

Реч презбетеријанска значи да одлуке доносе поглавари широм Шкотске, а црква или Кирк је реформисана јер следи систем веровања који је заснован током реформације у 16. веку.

[\[7\]](#)

Паганизам се једино још упражњава у региону Шетлендских острва

[\[8\]](#)

Када је краљица Елизабета умрла 1603. год. Џејмс први је преузео престо али он је био шкотски краљ што је чињеница коју многи историчари запостављају. Овим чином две нације су постале уједињене под једним краљем али, оно што је врло битно јесте да је Шкотска очувала свој парламент и Владу. Енглеска је након тога под Чарлсом првим настојала да наметне англикански систем веровања шкотском Кирку. Тада су се Шкоти побунили против Чарлса првог и када је у Енглеској букнуо грађански рат они су подржавали пуританце против краља. Након што је Оливер Кромвел погубио Чарлса првог не консултујући Шкоте они су прихватили Чарлсовог сина као свог законитог краља.

Годинама дуго ривалство између Шкотске и Енглеске окончано је 1707. год. када су оба парламента формално потписала декрет о формирању Уније. Тај чин је установио краљевство Велике Британије. Заправо тек су се почетком осамнаестог века стекли услови за зближавање два парламента и две државе које су фактички биле уједињене под једном круном. Енглеска је много добила тим пактом јер су шкотски војници учествовали у свим ратовима које је водила Велика Британија.

Савремена Шкотска и тежња ка независности

Услед наведених историјских чињеница жеља за независношћу у Шкотској је веома јака и данас. Осим тога, у с

Да ли ће Европа добити још једну државу – независну Шкотску?

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 16 фебруар 2012 17:14

<http://www.balkaninsider.com/en/news/scotland-referendum-2014/>